

Voorstelling van het proefschrift

De internationale concurrentie in topsport is de laatste decennia geïntensiveerd. Wereldwijd spenderen landen enorme bedragen om hun kansen op topsportsucces te verhogen. De centrale gedachte achter deze 'global sporting arms race' is dat succes maakbaar – of in elk geval beïnvloedbaar – is. Dit wekte doorheen de jaren interesse op bij onderzoekers om internationaal (vooral Olympisch) succes te verklaren. Vreemd genoeg is vanuit wetenschappelijke invalshoek weinig gekend over de relatie tussen topsportsucces en de invloed die het beleid hierop kan uitoefenen. Deze vaststelling ligt aan de basis van dit proefschrift. Een eerste doelstelling bestond erin een theoretisch model van prestatiebepalende factoren in topsport te ontwikkelen. Ten tweede poogt de studie een methode aan te bieden om topsportsystemen van landen internationaal op objectieve wijze te vergelijken. In de economische sector is het vrij evident om je met de concurrentie te meten, maar in de sport is dit vrij nieuw. Een derde doelstelling belangt beleidsmakers aan. Een gebrek aan een richtinggevende theorievorming maakt het heel moeilijk om de juiste prioriteiten te leggen en een planmatig doelgericht beleid te voeren. Deze studie tracht inzicht te geven in de kenmerken van een efficiënt en effectief topsportbeleid.

Een uitgebreide literatuurstudie over topsportsystemen in verschillende landen en over prestatiebepalende factoren, aangevuld met eigen voorstudies, leidde tot de identificatie van negen beleidsdomeinen of 'pijlers' die de topsportprestaties bepalen. Naast de financiële middelen die in sport en topsport geïnvesteerd worden, legt deze studie vooral de nadruk op de processen die kunnen leiden tot verhoogde kansen op topsportsucces. Topsportsucces kunnen we meten in absolute termen (bijvoorbeeld behaalde medailles) of relatieve termen (rekening houdend met macrofactoren, zoals populatie en rijkdom).

Voor elke pijler werden kritische succesfactoren bepaald. Dit zijn factoren die constante aandacht vragen van het beleid omdat ze 'kritisch' zijn voor het te behalen proces. Het 'negenpijlermodel' werd empirisch getest in zes landen: België (Vlaanderen en Wallonië), Nederland, Canada, Verenigd Koninkrijk, Italië en Noorwegen. De studie werd afgebakend tot het nationaal, sporttakoverstijgend niveau. In elk land werden gegevens verzameld over het topsportsysteem en vulden in totaal 1090 atleten, 253 coaches en 71 topsportcoördinatoren vragenlijsten in over het alom heersend topsportklimaat in hun land. Voor meer dan 100 Kritische succesfactoren werd een score ontwikkeld op elk van de negen pijlers. Dit leidde voor de zes landen tot het volgend samenvattend resultaat:

PIJLER	ITA	UK	NED	NOR	CAN	FLA	WAL
1 Financiële ondersteuning:sport & topsport	goed	goed	gemiddeld	slecht	slecht	slecht	slecht
1B Financiële ondersteuning aan federaties	goed	zeer goed	goed	zeer slecht	slecht	zeer slecht	zeer slecht
2 Organisatie en structuur van het beleid	gemiddeld	zeer goed	goed	goed	gemiddeld	gemiddeld	gemiddeld
3 Breedtesport	slecht	goed	gemiddeld	gemiddeld	NA	gemiddeld	slecht
4 Talentidentificatie en -ontwikkeling	zeer slecht	slecht	gemiddeld	gemiddeld	slecht	gemiddeld	slecht
5 Atletische carrière en na-carrière	goed	zeer goed	zeer goed	goed	goed	slecht	slecht
6 Trainingsfaciliteiten/ infrastructuur	goed	goed	goed	goed	gemiddeld	goed	NA
7 Voorzieningen voor coaches en opleiding	goed	zeer goed	goed	NA	NA	slecht	slecht
8 Internationale competitie	gemiddeld	zeer goed	zeer goed	gemiddeld	goed	gemiddeld	slecht
9 Wetenschappelijk onderzoek	gemiddeld	slecht	gemiddeld	goed	gemiddeld	slecht	zeer slecht

● zeer goed
 ● goed
 ● gemiddeld
 ● slecht
 ● zeer slecht

Hoewel de relatie tussen topsportbeleid en succes niet eenduidig te bepalen is, brengt deze studie een aantal interessante bevindingen aan het licht. Zo wordt onder meer bevestigd dat topsportsucces veel afhangt van wat de concurrerende landen doen en dat de noodzakelijke investeringen enorm blijven toenemen. Stilstaan is dan achteruitgaan. Het gevolg van deze toegenomen concurrentiestrijd is dat topsportsystemen van landen steeds meer naar elkaar toegroeien. Topsportsucces is het resultaat van investeringen in een mix van pijlers. Deze internationale vergelijking laat toe te achterhalen in welke pijlers bijvoorbeeld Vlaanderen achterloopt ten opzichte van andere landen en waar landen nog een competitief voordeel kunnen halen.

Curriculum Vitae

Veerle De Bosscher studeerde als licentiaat lichamelijke opvoeding af in 1994 en behaalde nadien twee postgraduatoren, één in sportmanagement en één training/coaching. Ze gaf les in het secundair onderwijs en werkte bij de Bond voor Lichamelijke Opvoeding. Ze werkte twee jaar als voorser rond kwaliteit van jeugdsport aan de Vrije Universiteit Brussel en is sinds 2001 als assistent verbonden. Topsportbeleid en benchmarking vormen haar voornaamste onderzoeksdomein, waarop ze reeds een aantal internationaal wetenschappelijke publicaties op haar naam heeft. Andere interessedomeinen zijn (jeugd)sportbeleid en sportmanagement.